

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2003 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muuttamiseksi (kaksoisrunkoasetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 30 päivänä huhtikuuta 2003 lähettänyt jatkokirjelmän 1. LVM 14.04.2003 asiassa U 81/2002 vp liikenne- ja viestintävaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- hallitussihteeri Jaana Heikkinen, liikenne- ja viestintäministeriö.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon LiVL 23/2002 vp.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Ehdotus koskee yksirunkoisten öljysäiliöalusten käytöstä poiston nopeuttamista ja raskasöljyjen kuljetuksen kieltämistä yksirunkoisilla öljysäiliöaluksilla. Ehdotuksen taustalla on öljysäiliöalus Prestigen uppoaminen marraskuussa 2002 Espanjan rannikolla ja siitä aiheutunut mittava ympäristökatastrofi. Komission asetusehdotuksen tavoitteena on kieltää raskaiden öljy-
laatujen kuljettaminen yksirunkoisilla öljysäiliöaluksilla EU:n alueen satamista ja satamiin. Lisäksi tarkoituksena on nopeuttaa vuonna 2001 Kansainvälisessä merenkulkujärjestö IMOssa sovittua yksirunkoisten öljysäiliöalusten poistamisaikataulua, joka vahvistettiin yhteisön lainsäädäntöön kaksoisrunkoasetuksella vuonna 2002. Komission ehdotuksen mukaan yksirunkoisten säiliöalusten rakenteeseen perustuvat

nopeutetut lopulliset poistovuodet olisivat 2005 ja 2010 nykyisten vuosien 2007 ja 2015 sijasta.

Neuvostokäsittelyssä saavutetun yhteisen näkemyksen mukaan kaikkien EU:n satamiin saapuvien sekä EU:n jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivien yksirunkoisten öljysäiliöalusten käytöstä poistamisen aikataulua nopeutetaan. Lisäksi raskasöljyjä saa jatkossa kuljettaa yhteisön satamiin yksinomaan kaksoisrungolla varustetuilla öljysäiliöaluksilla.

Asetusehdotuksen johdanto-osaan on neuvostokäsittelyssä lisätty maininta Itämeren lisääntyvien öljykuljetusten aiheuttamasta uhasta meriympäristölle. Johdanto-osassa todetaan, että öljysäiliöaluksilla tulisi olla jääolosuhteiden edellyttämä ja jäsenvaltioiden vaatimuksia vastaava jäävahvistus. Lisäksi komissio antoi neuvoston pöytäkirjaan lausuman, jonka mukaan

komissio tulee niin pian kuin mahdollista valmistelemaan jäävahvistusvaatimuksia koskevan säädösehdotuksen.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää tärkeänä ympäristön kannalta vaarallisimpien raskaiden öljylaatujen kuljetuskieltoa yksirunkoisilla öljysäiliöaluksilla sekä kaksoisrunkovaatimuksen nopeutettua käyttöönottoa. Erityisesti Itämeren kannalta on tärkeää, että myös muut kuin EU:n jäsenvaltiot tulisivat uusien sääntöjen piiriin. Valtioneuvosto edistää yhteisön pyrkimyksiä saada EU:n hakis- ja naapurimaat, erityisesti Venäjä, sitoutumaan raskaita öljylaatuja koskevaan yksirunkoisten öljysäiliöalusten kuljetuskieltoon. Yksirunkoisten säiliöalusten nopeutetusta käytöstä poistamisesta tulisi sopia myös IMO:n puitteissa MARPOL 73/78 -yleissopimusta muuttamalla.

Jäävahvistetun öljynkuljetuskaluston rajallisuudesta johtuen tulisi valtioneuvoston mielestä huoltovarmuuden takaamiseksi myös EU:n kylmän ilmanalan maissa tutkia, voitaisiinko nykyisiä jäävahvistettuja kaksoispohjaisia öljysäiliöaluksia käyttää raskaiden öljylaatujen kuljetuksessa lyhyen siirtymäkauden aikana edellyttäen, ettei aluksen sivutankkeja täytetä öljyllä. Aluk-

set olisivat näin käytännössä yhtä turvallisia kuin kaksoisrunkoiset öljysäiliöalukset.

Viitaten Suomenlahdella talvella 2003 liikenneineisiin öljysäiliöaluksiin valtioneuvosto kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että kaksoisrunkovaatimuksen ohella EY-lainsäädäntö tulisi ulottaa kattamaan myös aluksen rakennetta ja koneistoa koskevat vaatimukset jääolosuhteissa (jääluokkamääräykset). Yhtenäisten jääluokkamääräysten aikaansaamista tulisi pyrkiä edistämään myös Itämeren merellisen ympäristön suojelukomission ja IMO:n puitteissa.

Suomella on esitykseen yleinen tarkasteluva-rauma.

Valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä kaksoisrunkoasetukseen neuvostokäsittelyssä tehtyjä muutoksia yksirunkoisten alusten poistamisaikataulun nopeuttamisesta sekä raskaiden öljy-laatujen kuljetuskiellosta, jotka neuvoston yhteiseen näkemykseen sisältyvässä muodossa ovat merkittävä edistysaskel meriturvallisuuden edistämiseksi. On tärkeää saada asia EU:n tasolla päätökseen ennen kesäkuun 2003 loppua, koska neuvottelut asiasta alkavat IMO:ssa jo heinäkuussa 2003. Suomen näkemyksen mukaan on tärkeää, että EU:ssa hyväksytyt säännöt saadaan voimaan myös globaalilla tasolla, erityisesti Venäjän öljykuljetusten takia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomen huoli jääolosuhteissa tapahtuvien öljynkuljetusten turvallisuudesta on neuvostossa tullut tunnustettua. Komission sitoumus erillisen yhteisölainsäädännön valmistelusta näistä kysymyksistä mahdollistaa asian perusteellisen tarkastelun. Myös Itämeren suojelukomission (HELCOM) puitteissa on aloitettu Suomen johdolla työskentely Itämeren talvimerenkulkua koskevien sääntöjen valmistelemiseksi. Valiokunta katsoo, että HELCOMin puitteissa tapahtuva työ ja työ yhteisölainsäädännön valmistel-miseksi tulee koordinoita riittävällä tavalla.

Valiokunta kiinnittää huomiota asiassa antamaansa lausuntoon LiVL 23/2002 vp sekä ministeriön selvityksestä öljyntorjuntavalmiuksista Suomenlahdella ja Itämerellä antamaansa lausuntoon LiVL 22/2002 vp — MINS 6/2002 vp.

Valiokunta on lausunnoissa painottanut öljyntorjuntavalmiuksia ja -kapasiteettia sekä riittävää hinauskapasiteettia. Valiokunta on todennut, että öljynkuljetusten asianmukainen järjestäminen edellyttää kuljetusten toteuttamista jäävahvistetuilla korkeat jääluokkavaatimukset täyttävillä kaksoisrunkoisilla aluksilla. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä vakavaa huomiota siihen, että jääluokkavaatimuksiin sisältyvät rungon jäävahvistusten lisäksi myös mää-

räykset tarvittavasta konetehosta ja muusta välttämättömästä jäävarustuksesta. Aluksen koneteholla ja muulla jäävarustuksella on siten ratkaiseva merkitys sille, miten alus selviää talven 2003 kaltaisissa vaikeissa jääolosuhteissa. Valiokunta painottaakin konetehon ja muidenkin jääluokitukseen kuuluvien vaatimusten merkitystä turvallisille öljynkuljetuksille. Valiokunta katsoo, että Suomen tulee kiinnittää komission huomiota tähän, jotta komissio ottaisi huomioon myös muut jääluokitusvaatimukset kuin jäävahvistuksen valmistellessaan ilmoittamaansa sää-dösehdotusta.

Yllä mainituissa lausunnoissa valiokunta on pitänyt kahdenkeskisiä yhteydenottoja Venäjän

viranomaisiin tärkeinä pyrkimyksissä luoda uusia säännöstöjä haitallisten aineiden kuljetuksille vaarallisissa meriolosuhteissa. Valiokunta korostaa edelleen, että Suomen tulee jatkaa neuvotteluja Venäjän kanssa öljynkuljetusten turvallisuudesta.

Lausunto

Lausuntonaan liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markku Laukkanen /kesk
vpj. Matti Kangas /vas
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Leena Harkimo /kok
Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /kesk
Reino Ojala /sd

Erkki Pulliainen /vihr
Pertti Salovaara /kesk
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /kok
vjäs. Reijo Paajanen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.